

KAMILA KWARCIANA
Katedra Teorii i Filozofii Prawa KUL
e-mail: kamila.kwarciana@gmail.com

MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA NAUKOWA
„STEFAN WYSZYŃSKI PRYMAS TYSIĄCLECIA
– ABSOLWENT KUL ... KANDYDAT NA OŁTARZE”
Lublin, 10 grudnia 2016 roku¹

DOI: <http://dx.doi.org/10.18290/rnp.2017.27.2-12>

Dnia 10 grudnia 2016 r. w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II odbyła się Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt. „Stefan Wyszyński Prymas Tysiąclecia – absolwent KUL ... kandydat na ołtarze” zorganizowana przez Stowarzyszenie Absolwentów i Przyjaciół Wydziału Prawa Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego oraz Katedrę Kościelnego Prawa Publicznego i Konstytucyjnego KUL.

Wydarzenie rozpoczęło się od Mszy Św. koncelebrowanej w Kościele Akademickim KUL w intencji o błogosławieństwo Boże dla uczestników konferencji i członków SAWP KUL. Mszy Św. przewodniczył i homilię wygłosił ks. dr Krzysztof Nykiel, Regens Penitencjarii Apostolskiej w Rzymie.

Główny cel konferencji stanowiła refleksja nad życiem oraz działalnością Sługi Bożego kard. Stefana Wyszyńskiego (1901-1981), związanego w sposób szczególnie z historią ziemi lubelskiej oraz KUL. Prelegenci przybliżyli interesujące, często nieznane, fakty z życiorysu S. Wyszyńskiego, którego przedstawiono jako studenta i absolwenta KUL, Biskupa Lubelskiego, Wielkiego Kanclerza Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Prymasa Polski, Ojca Soboru Watykańskiego II oraz kandydata na ołtarze.

Otwarcia konferencji dokonał ks. dr hab. Mirosław Sitarz, prof. KUL, przewodniczący Stowarzyszenia. Jako Kierownik Katedry Kościelnego Prawa Publicznego i Konstytucyjnego – w której, pod kierunkiem pierwszego kierownika tej Katedry, ks. prof. J. Wiślickiego, ks. Wyszyński przygotował rozprawę doktorską – przypomniał, że w strukturach

¹ Tekst sprawozdania opublikowany w: K. KWARCIANA, *Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Stefan Wyszyński Prymas Tysiąclecia – absolwent KUL ... kandydat na ołtarze”*, „Biuletyn Stowarzyszenia Absolwentów i Przyjaciół Wydziału Prawa Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego” t. XII (2017), nr 14 (1), s. 127-133.

uniwersyteckich Katedra funkcjonuje od momentu powstania Wydziału. Profesor, określając cel konferencji, zacytował słowa Jana Pawła II: „Prymasa, świętej pamięci Kardynała Wyszyńskiego, Jego osobę, Jego naukę, Jego rolę w jakże trudnym okresie naszej historii. To wszystko uczynicie przedmiotem medytacji i podejmijcie to wielkie i trudne dzieło, dziedzictwo przeszło tysiącletniej historii, na którym On, Kardynał Stefan, Prymas Polski, dobry Pasterz – wycisnął trwale, niezatarte piętno. Niech dzieło to podejmą z największą odpowiedzialnością Pasterze Kościoła, niech podejmie je duchowieństwo, kapłani, rodziny zakonne, wierni każdego wieku i każdego zawodu. Niech podejmą je młodzi. Niech podejmie je cały Kościół i cały Naród. Każdy na swój sposób tak, jak Bóg i własne sumienie mu wskazuje. Podejmijcie i prowadźcie je ku przyszłości”. Ks. Sitarz powitał wszystkich gości z kraju i zagranicy, prelegentów przybyłych z Ukrainy, Włoch oraz z Polski, przewodniczących sesji i członków SAWP KUL.

Pierwszej sesji przewodniczył dr hab. Krzysztof Wiak, prof. KUL, dziekan Wydziału Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji KUL.

Prof. Sitarz w referacie pt. „Stefan Wyszyński – od dzieciństwa do absolwenta KUL”, przy pomocy prezentacji multimedialnej, przedstawił lata dzieciństwa i młodości późniejszego Prymasa Tysiąclecia, czasy seminarium duchownego, wczesny okres posługi duszpasterskiej oraz lata studiów w Lublinie. Prelegent sięgnął do źródeł formacji oraz pierwszych doświadczeń życia, które ukształtowały charakter S. Wyszyńskiego. Zwrócił uwagę na fakt dorastania ks. Wyszyńskiego w domu, w którym w klimacie wzajemnej miłości, ale też i dyscypliny, szczególny nacisk kładziono na kwestię wiary i modlitwy, co przyczyniało się w znacznej mierze do kształtowania człowieczeństwa młodszego pokolenia. Następnie ks. Sitarz scharakteryzował najważniejsze etapy zdobywania przez przyszłego Prymasa wykształcenia, odnosząc się do postaci mających szczególny wpływ na jego formację, przedstawił okres studiów ks. Wyszyńskiego w KUL, uwieńczonych dyplomem z prawa kanonicznego, a także omówił działalność społeczną.

Drugim prelegentem był mgr Piotr Krzysztof Kuty, prezes Fundacji „Nasza Tradycja”, który wygłosił referat nt. „Stefan Wyszyński – Biskup Lubelski”. Podkreślił, że bp Wyszyński przez blisko trzy lata kierował diecezją lubelską. P. Kuty przeanalizował wydarzenia z wiosny 1946 r. związane z nominacją, konsekracją i ingresem ósmego ordynariusza lubelskiego, odnosząc się również do wybranych przejawów posługi duszpasterskiej i biskupiej na przestrzeni kolejnych lat. Prelegent przedstawił tło historyczne wydarzeń związanych z czasem powojennym, kiedy to S. Wyszyński musiał stawać w obliczu zarówno niestabilnej sytuacji politycznej, jak i trudności związanych z faktem zniszczenia diecezji lubelskiej przez zawieruchę wojenną. Referat opatrzonej został materiałem ikonograficznym, zawierał fragmenty tekstów wystąpień i listów pasterskich. Kończąc wystąpienie, P. Kuty zaprosił wszystkich do zapoznania się z wystawą poświęconą kard. Wyszyńskiemu, zorganizowaną przez Fundację „Nasza Tradycja” w krągankach Klasztoru Ojców Dominikanów w Lublinie.

Ks. prof. dr hab. Stanisław Wilk (KUL) przedłożył prelekcję pt. „Stefan Kardynał Wyszyński – Ojciec Soboru Watykańskiego II”. Ks. Wilk wyjaśnił: „Mianem Ojców Soboru Watykańskiego II zazwyczaj określa się tych biskupów, którzy w latach 1962-1965

uczestniczyli w obradach soborowych w rzymskiej Bazylice Świętego Piotra”. Prelegent zwrócił uwagę na szczególne dokonania Kardynała podczas *Vaticanum II*, nie tylko w trakcie wystąpień na auli soborowej, ale także w kwestii realizacji dzieła soborowego. Rektor Wilk rozważył w tym kontekście okres przygotowawczy oraz zadania, inicjowane w Polsce przez Stefana Wyszyńskiego, m.in. zaproponowanie przez Kardynała problematyki przyszłych obrad soborowych. Prymas Polski dostrzegał konieczność zwrócenia szczególnej uwagi na potrzebę zmian w prawie osobowym duchowieństwa i wiernych, normach prawa procesowego, rzeczowego, karnego. Postulował opracowanie kodeksu prawa liturgicznego. Sugerował, aby przedmiotem obrad Soboru były takie sprawy, jak jedność Kościoła, apostołat świeckich, reforma brewiarza i strojów zakonnych czy pokój między narodami. Kardynał proponował także, by Sobór potwierdził, że Maryja jest Matką Kościoła. Prelegent następnie omówił uczestnictwo S. Wyszyńskiego w najważniejszych organach Soboru Watykańskiego II, tj. Centralnej Komisji Przygotowawczej, Sekretariacie do Spraw Nadzwyczajnych oraz Prezydium Soboru.

W ramach spotkania naukowego odbyła się prezentacja książki pt. *Więzy jedności Jana XXIII i kard. Stefana Wyszyńskiego. Wybór dokumentów* (red. S. Wilk, A.D. Wójcik, Lublin 2016), której dokonała Redaktor Anna Wójcik. Publikacja odnosi się do unikalnej relacji łączącej papieża Jana XXIII oraz kard. Wyszyńskiego w oparciu m.in. o sprawozdania współczesnych im świadków. „Była to przyjaźń pełna czci. Ukształtowana na gruncie szczególnego odniesienia, jakie papież okazywał względem Polski oraz na gruncie czci i ufności, jaką darzył Matkę Bożą”. Książka zawiera 153 dokumenty, z których ponad połowa ma charakter dokumentacji archiwalnej, a także unikalne fotografie, fragmenty dzienników, publicznych przemówień oraz korespondencji.

Drugiej sesji przewodniczyła dr hab. Hanna Witzak, prof. KUL, prodziekan WPPKiA KUL.

Referat pt. „Stefan Wyszyński – uprawnienia nadzwyczajne wobec reżimu komunistycznego” wygłosił ks. prof. dr hab. Józef Krukowski (Polska Akademia Nauk Oddział w Lublinie), który przybliżył pojęcie nadzwyczajnych uprawnień S. Wyszyńskiego będących narzędziem, przy pomocy którego Prymas podjął walkę z reżimem komunistycznym w Polsce. Prelegent stwierdził: „Po zakończeniu działań II wojny światowej, papież Pius XII zdawał sobie sprawę z zagrożeń dla Kościoła znajdującego się pod dominacją sowiecką. Udzielił nadzwyczajnych uprawnień biskupom diecezjalnym i przełożonym Kościołów w państwach Europy Środkowo-Wschodniej, włączonych do bloku sowieckiego. Uprawnienia te dotyczyły podejmowania decyzji w zakresie władzy wykonawczej, a później także i sądowniczej, które w normalnych warunkach były zarezerwowane Stolicy Apostolskiej. Mogli oni korzystać z tych uprawnień tylko w razie zaistnienia wyjątkowych okoliczności, gdyby władze państwowe utrudniały im kontakt ze Stolicą Apostolską”. Następnie ks. Krukowski wyróżnił wymiary tych uprawnień, ich podmioty oraz znaczenie w trudnych dla Polski czasach, kiedy zarówno Naród, jak i Kościół musiał zmierzyć się z dyktaturą partii komunistycznej, mającej na celu zmianę tożsamości kulturowej poprzez narzucanie ideologii opierającej się na marksistowskich i leninowskich tezach wprowadzanych w miejsce religii, stanowiącej podstawę tożsamości Polaków. J. Krukow-

ski zaprezentował konfrontację Kardynała z reżimem opierającym się o dyktaturę sowiecką, w duchu wyznawanych przez Wyszyńskiego idei. Profesor podkreślił, że nie można wyodrębnić kultury Narodu od chrześcijaństwa, zwrócił uwagę na znaczenie Kościoła w nauczaniu o prawach narodów do własnej tożsamości. Zaprezentował – podnoszoną przez S. Wyszyńskiego – krytykę działań władz państwowych godzących w dobro Narodu i jego prawa oraz wskazał prawidłowy sposób rozwiązywania konfliktów przy pomocy dialogu i porozumienia w duchu prawdy historycznej.

Prelekcję nt. „Stefan Wyszyński – kompetencje dotyczące wiernych obrządku greckokatolickiego w Polsce” wygłosił o. dr Stanisław Kawa (Instytut Teologiczny im. Św. Józefa Bilczewskiego we Lwowie). Podkreślił, że po zakończeniu II wojny światowej, oprócz zmian granic na mapie Europy, dokonały się wielkie zmiany ustrojowo-polityczne, niosące za sobą konsekwencje o charakterze społecznym, gospodarczym i demograficznym, co wiązało się z koniecznością zmian w Kościele Rzymskokatolickim i Greckokatolickim. Dr Kawa omówił kompetencje Prymasa Polski i jednocześnie ówczesnego Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski wobec wiernych obrządku bizantyjsko-ukraińskiego w Polsce w latach 1948-1981. Odniósł się do krytycznych czasów, w których struktury Kościoła Greckokatolickiego zostały zniszczone, reżim komunistyczny walczył z najmniejszymi nawet przejawami religijności, a troska duszpasterska o grekokatolików w Polsce nakazywała nadawanie specjalnych kompetencji Prymasom. Prelegent ocenił nadzwyczajne uprawnienia nadane kard. Wyszyńskiemu jako istotne i pozwalające na efektywne realizowanie przez Kościół swojej misji, której celem jest zaspokojenie duchowych potrzeb wiernych.

Ks. dr K. Nykiel (Papieski Uniwersytet Gregoriański, Rzym), zaprezentował referat pt. „Stefan Wyszyński – troska o życie sakramentalne Narodu” w kontekście sakramentu chrztu, bierzmowania i kapłaństwa. Prelegent podkreślił, że troska o życie sakramentalne Ludu Bożego była dla S. Wyszyńskiego kwestią priorytetową. Ks. Nykiel przytoczył słowa abp. Wyszyńskiego skierowane do duchowieństwa i wiernych: „Czyż mam jeszcze obowiązek przedstawiać się wam. Nie jestem ci ja ani politykiem, ani dyplomatą, nie jestem działaczem ani reformatorem. Ale natomiast jestem ojcem waszym duchowym, pasterzem i biskupem dusz waszych, jestem apostołem Jezusa Chrystusa. Posłannictwo moje jest kapłańskie, pasterskie, apostołskie, wyrosłe z odwiecznych Bożych myśli, ze zbawczej woli Ojca, dzielącego się radośnie szczęściem swoim z człowiekiem. Zadaniem moim jest chrzcić, bierzmować, święcić, konsekrować, ofiarować, nauczać i sądzić. Niosę wam *Lumen Christi* – Światło Chrystusowe”. Regens zwrócił uwagę, że chociaż kard. Wyszyński musiał stawiać czoła wielu problemom na wszystkich płaszczyznach działalności, to jego posługa dla urzeczywistniania idei sakramentów powinna zostać oceniona nad wyraz pozytywnie. Mówił: „podejmowane inicjatywy duszpasterskie, w czasie wysiłków Prymasa Stefana Wyszyńskiego, należy uznać, jako uszczęśliwiające i budujące wielkość i tężyznę religijnego oraz narodowego życia w Kościele Katolickim”.

Ostatni referat pt. „Prymas Wyszyński – kandydat na ołtarze” wygłosił o. prof. dr hab. Zbigniew Suchecki, postulator w procesie beatyfikacyjnym Sługi Bożego kard. Wyszyńskiego (Papieski Uniwersytet Antonianum, Rzym). Prelegent omówił ogólne, wyłącznie

nietajne, informacje w przedmiocie tego procesu. Scharakteryzował funkcje poszczególnych uczestników, wymienił osoby oraz wymogi do wszczęcia i prowadzenia procesu beatyfikacyjnego, a także przedstawił – w ujęciu chronologicznym – etapy drogi do wyniesienia na ołtarze Prymasa Tysiąclecia.

Po każdej sesji odbywała się interesująca dyskusja, w której udział wzięli zarówno Prelegenci, jak i słuchacze. Zamknięcia konferencji dokonał prof. Sitarz, który przekazał wyrazy uznania i podziękowania wszystkim osobom, które przyczyniły się do tego wydarzenia naukowego. Słowa wdzięczności skierował pod adresem Prelegentów i gości, zapraszając wszystkich do wspólnej modlitwy o rychłą beatyfikację Sługi Bożego kard. Stefana Wyszyńskiego, którą poprowadził ks. Suchecki.

W ramach międzynarodowej konferencji naukowej odbyło się także Jubileuszowe Walne Zebranie SAWP KUL, które zakończyło się spotkaniem opłatkowym i wspólnym śpiewaniem kolęd.